

N O V A

S O Č Č A

„Nova Soča“

izhaja vsak petek o polдне in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . glđ. 4-40,
Pol leta . . . . . „ 2-20,
Četr let . . . . . „ 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglase pri upravnistvu.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kedar je v petek praznik, izideta lista že v četrtek.

Uredništvo in upravnistvo je v Marzinjevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

Oznanila

in „poslanice“ plača se za štiritopno petit-vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat,
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v prodajnici G. Likarja in v tobakarni v Nunski in Solski ulici po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Nove Soče“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Poštne in brzojavne razmere na Primorskem.

(Govor poslanca dr. A. Gregorčič-a v 79. seji državnega zbora dne 4. t. m.)

V minoletem tednu vršila se je v državnem zboru na Dunaju podrobna razprava o proračunu trgovskega ministerstva. Pri točki B, pri poštini in brzojavnih zavodih, bil je glavnim govornikom izbran naš državni poslanec dr. A. Gregorčič, ki je imel o tej priliki sledeči govor:

Visoka zbornica! Ni mi namen, da bi razpravjal tu visoka uprašanja o poštini in brzojavnih zadevah, to tem manj, ker se je vršil pred meseci tu v glavnem mestu svetovni poštini shod, ki se je pečal z važnimi uprašanji na tem polju. Omejiti hočem svoj govor na mnogo preprostejše reči v tem področju, navesti hočem namreč le nekatere želje in pritožbe, ki se tičejo pošte in brzojava na Primorskem, zlasti na Goriskem.

Najpoprej opozoriti mi je visoko vlado na neprilike v poštini razmerah z Italijo, katere nam naklada državna meja. Tolminski okraj ima zlasti na cesti, ki pelje skozi Kobarid v Čedad, s sosednim videmskim okrajem velik promet, ki seza že v stare čase. To, da se je leta 1866. državna meja premestila, je sicer oni promet nekoliko omejilo, a ne izpodkopalo, zakaj naravna lega onih krajev in različnost deželskih pridelkov pouzročujeta in družita vzajemno občevarje in trgovino obeh okrajev.

V jedni zadevi sta si pa okraja zelo oddaljena, namreč v zadevi poštne zveze. Hoče-li avstrijski državljani kaj pismeno poročati svojemu italijanskemu sosedu, do katerega bi došel peš v dveh ali treh urah, tedaj minejo v najugodnejšem slučaju dva ali tri dni, predno dospje pismo na svoje mesto. Ako se odda n. pr. pismo v Breginj, pride najpoprej v Kobarid, od tod po 56 kilometrov dolgi soški dolini v Gorico; tu ga odpravijo čez Kormin v Videm, od tam čez Čedad v Podbošec ali v kak drugi kraj ob meji, tako da kolobari pismo po vseh možnih vozilih do svojega cilja, seveda ne v veselje pošiljalcevo, niti nadpisancevo.

Také razmere so državljanom ob meji mučne in prometu zelo v kvar. Zato so naprosile občine to stran in onkraj državne meje svoji vladi, naj bi se napravila neposredna poštna zveza med Avstrijo in Italijo na črti Kobarid-Robič-Podbošec-Čedad. V to svrhu bi morala avstrijska vlada na črti Kobarid-Breginj ustanoviti novo poštno postajo pri Robiču, mali vasi ob meji proti Italiji. Po zanesljivih poročilih bi meročajni činitelji takraj in onkraj državne meje bili naklonjeni tej želji mejnega ljudstva, zato se obračam do visoke vlade z nujno prošnjo, naj pospeši dotične razprave v tej zadevi ter naj izvoli to neposredno poštno zvezo med Avstrijo in Italijo ko hitro mogoče oživeti.

Druga želja, katero ne gojé le vsi prebivalci v Soški dolini, marveč tudi v glavnem mestu Gorici in v širših krogih, tiče se poštne zveze med Gorico in Trebižem. Ta pošta gre ob 2. zjutraj iz Gorice in dospe ob 5. uri in 20 minut v Trebiž, potem ko je oddala svoja pisma, časopise in druge poštne pošiljatve jednemu glavarstvu in petim sodnijskim okrajem. Mogoče, da je pred 30 ali 50 leti ta uredba zadoščala takratnim potrebam, dandanes nikakor ne zadošča več. V Gorico pride vsako jutro z Dunaja, iz Trsta in Italije po jeden poštini vlak in po jeden brzovlak s pismi in časopisi, vrhu tega dospé zjutraj pošta iz Rifemberga, poštini posli iz Mirna, Ločnica in Kojškega. In vse tako doše poštne pošiljatve z onimi vred, katere dá zjutraj mesto Gorica, ki ima 20000 duš in mnogo uradov ter je v ozki in živahni zvezi s petimi sodnijskimi okraji v Soški dolini, morajo čakati prihodnjega dne, da se odpravijo v Soško dolino. Take razmere so pač v goropadem nasprotju z dobo, v kateri vladata par in elektrika.

Temu bi bilo še dodati, da nima Soška dolina — ker se delajo nepremagljive ovire predelski železnici, ki bi povzdignila trgovino tržaškega mesta in napolnila promet proti adrijanskemu morju in meri proti Trstu in bi bila največje važnosti, dočim se prav marljivo meri v veliko veselje neka-

terih spekulantov in bogatinov, ki se hočejo pri tem podvzetju okoristiti, železnica Divača-Loka, katera ne bude nikdar skrajšala svoje namišljene daljave zaradi mnogih in velikih strmin ter ne bude nikdar prekorčila veljave lokalne železnice, ker ne more Trstu ničesa ponuditi, kar bi mu ne dajali Rudolfova in južna železnica v večji in boljši meri vsled primernih pogodb, — ker nima torej, ponavljam, Soška dolina nobene železnice, bilo bi pač pravično in umestno, da bi imela vsaj zadostno poštno zvezo, katere bi se posluževali popotniki, kedar jim je sreča toli mila, da najdejo kako prosto mesto v poštnevo vozu. V to svrhu je prepotrebno, da bi šla pošta med Gorico in Bovcem ne enkrat, temuč vsaj dvakrat na dan. Najprimernejši čas za odhod drugej pošti bi bil poldan ali 1. ura popoldne. Voznja iz Bolca nazaj bi se morala urediti tako, da bi se lahko odposlale vse poštne pošiljatve iz Soške doline se z večernim vlakom iz Gorice. To bi bilo v korist ljudstvu in tudi javnim uradom.

Dalje mi je opomniti, da ni na 29 km dolgi črti med Sv. Lucijo in Cerknem v Idrijski dolini nobene postaje, dočim se je uvedla na črti med Tolminom in Grabovem v Baški dolini, ki meri le 24 km, pred leti poštna postaja Podmelec. Jednaka postaja je tudi na prvi črti potrebna; kajti St. Viškogorska planota s svojimi v Idrijsko dolino segajočimi brežinami ima, dasi ni močno obljudena, vendarle mnogoštevilno marljivo in jako razumno prebivalstvo — kakor Tolminsko sploh — in zasluži z ozirom na davke, katere plačuje, in z ozirom na bistrumnost, ki mu je v čast, da se mu bolje nego do sedaj približa pošta, ta kulturna posredovalka in pospeševalka dušnega prometa.

Visoka vlada se bode morala baviti s to zadevo, ker so za to prosile tamošnje občine. Nočem uplivati na sklep visoke vlade gledé na kraj, kjer bi se imela napraviti poštna postaja na državni cesti v Idrijski dolini, izrecem pa vendar svoje osebno mnenje, da bi bil v ta namen zelo primeren Slap, ki je tik ceste in je trgovinsko središče izdelkom jako razvitega obrtnega oddelka, pletilnemu in tkanemu blagu. Od tam bi se lahko razširila poštna zveza po poslih in nosačih v onih krajih in na Št. Viškogoro, kjer bi se imela ustanoviti nova poštna postaja. — Priporočam to zadevo visoki vladi v blagohotno presojo in oceno!

Sedaj pa preidem na kraška tla. Velečenjeni gospódi bo znano, da včasih burja in zameti povsem pretrgavajo poštino in brzojavno zvezo na Krasu. Pred leti je bila vsled takih nezdgod brzojavna zveza med Dunajem in Trstom mogoča le čez Predel in Gorico, poštna vozna zveza pa le čez Postojno, Vipavo in Gorico. In še sreča, da je bila mogoča vsaj ta poštna zveza po Vipavski dolini, kajti pripeti se, da je celo ta zveza nemogoča vsled hude burje, ki razsaja po Vipavski dolini. Zato bi rad opozoril Njega ekscelenco, gospoda trgovskega ministra, na neko cesto, ker je bolj varna pred burjo, da bi jo kot rezervno cesto v poštev jemal. To je nad 30 km dolga skladna cesta med Gorico in Rihembergom in nad 8 km dolga cesta v Braniški dolini do Raše, katera pelje do državne ceste med Vipavo in Št. Vidom na Kranjskem. Podnebne razmere v tej dolini so take, da ne razsaja burja v tem kraju tako močno, kakor v sosednji Vipavski dolini, ter da bi se pomikala vojna lahko naprej po tej črti tudi tedaj, ko ne bi bilo možno to po vspretni državni cesti v Vipavski dolini.

Označena rezervna cesta ima sicer le jedno, toda veliko napako, namreč to, da po Braniškej dolini še ni izdelana. Različne okolščine so z navirale, da nadaljevanje te ceste ni uvrščeno med skladovne ceste. Zasebniki in sosednje občine so delo pričeli ter deloma dokončali s pomočjo različnih doneskov, med katerimi so tudi oni Njegovega Veličanstva našega prestvitlega cesarja, državnih in deželni. Toda nastopile so v tej blaženih vinski deželi slabe letine, trtna us se je tam udomčila in kar je njej ostalo, je v preteklem poletju pokončala nenavadno močna toča, da ni mogoče dela nadaljevati. Zato pa prosim Njegovo ekscelenco, gospoda

trgovskega ministra, da bi izprosil v prospeh svojemu delokrogu primerno pomoč v ta namen pri visokem ministerstvu notranjih zadev. Strategična važnost te ceste piznana je po vojnih krogih, njen poštini pomen sem pa danes pojasnil. Prosim, naj bi se preiskovalo, če ni res vse tako.

Ker govornim pa že o poštini cestah, dovoljsem si opaziti, da je vedno v nevarnosti poštna cesta med Vipavo in Gorico, posebno pri Ajdovščini pod Lokavcem, in to ne le po burji, ampak tudi po hudournikih Grajske in Lokavške, ki valita ob povodnjih neizmerno mnogo blata in grušta na cesto. Pri takih razmerah bi bilo mogoče, da bi pošta ne mogla voziti po Vipavski, niti po Braniški dolini, po zadnji ne, ker ni izdelana, po prvi ne, ker bi bila lahko zadelana (zasuta), kar bi pouzročilo, da bi pošta v onih krajih izostala. Dovoljsem si radi tega po malem ovinku naprositi Njegovo ekscelenco, gospoda kmetijskega ministra, da bi se oziral na ta hudournika ter da bi ju dal zajeziti, kajti po njih ne preti le državni cesti nevarnost, ampak tudi senozetim in njivam.

(Dalje prihodnjic.)

Slovensko šolstvo.

Govor poslanca Karola Kluna v 66. seji državnega zbora dne 13. novembra 1891.

(Dalje.)

Da se te razmere zboljšajo, je najprej treba, da se koroška učiteljska pripravnica tako prenaredi, da ne bo izgojevala samo nemških, ampak tudi take učitelje, ki bodo zmogni poučevati na slovenskih šolah. Potem je neobhodno potrebno, da se nastavijo šolski nadzorniki, ki so zmogni nadzorovati tudi slovenske šole in ki bi bili nasproti Slovencem in slovenskim učiteljem ravno tako pravični, kakor nasproti nemškim. Ko se je lani na Kranjskem nad nadzornikom mešanega političnega okraja začelo dvomiti, kakor da ni nepristransk, je bil precej iz službe djan, njegov nadzorni okraj se je pa razdelil, tako da se je nastavil za nemške šole poseben nadzornik, in za slovenske poseben. Če je visoka učna uprava tako razkrojitev za potrebno spoznala zavoljo 15.000 Hočevarjev, toliko bolj bi se morala na več ko 100.000 koroških Slovencev. (Pritrjevanje na desni.)

Tretji neobhodni pogoj za zboljšanje razmer je ta, da se deželni šolski oblasti koroški ojštro zaukaže, da se mora pri vseh naredbah strogo postaviti držati. Ko bi bila visoka učna uprava to že prej storila, potem, kakor sem že omenil, koroški deželni šolski svet ne bi bil izdelal tako čudnega učnega načrta, tudi bi si ne upal, toliko ustavljati se slovenskim občinam, ki prosijo za slovensko šolo, kar bo zmerom sramoten spomin za koroško šolstvo. (Čujte! na desni.) Ne morete si misliti, kako iznajdljiv je koroški deželni šolski svet v pomočkih, da zavrača prošnje za slovenske šole, in čudili se bode, če vam na podlagi uradnih podatkov naštejemo nekaj slučajev. (Čujte, čujte! na desni.)

Šolska občina Št. Jakob v Rožni dolini (posl. dr. Steinwender: To so že stare reči! — Posl. Povše: Pa zmirom nove! — Dr. Steinwender: To je že petkrat pravil. — Posl. Spinčič: Stara krivica! — Posl. vitez Moro: Pogreto zelje! — Posl. Dr. Tróján: Pa popravite krivico!) Prosim, pustite me govoriti! Šolska občina Št. Jakob v Rožni dolini je hotela imeti slovensko šolo in krajni šolski svet te občine je dne 28. junija 1878. — res je to že stara reč — prosil pri okrajnem šolskem svetu za slovenski pouk. Ta prošnja je bila odbita z odlokom od dne 15. avgusta 1878, št. 827. Jaz zato tako natančno navajam, ker gospóde le preradi ugovarjajo, da vse vkup ni nič res. (Posl. dr. Steinwender: To je bilo že po Kristovem rojstvu. — Posl. Povše: V dobi svobode!) Priziv na deželni šolski svet se je oddal dne 26. oktobra 1881, pa tisti je z odlokom od dne 13. junija 1882, št. 1100, odgovoril, da prošnje ne more uslišati. Dne 30. maja 1882.

se je odposlala pritožba na visoko ministerstvo, ki jo je pa z odlokom dne 19. jun. 1882. št. 9686, izročilo deželnemu šolskemu svetu v rešitev. Ta je seveda spet tako razsodil, kakor prvokrat, in to z odlokom od dne 13. julija 1882. Občina se je spet na ministerstvo pritožila, in kaj se zgodi? Prej ko se je ta pritožba rešila, odločil je deželni šolski svet dne 7. junija 1883, št. 2879, da se ima slovenski učni jezik deloma upeljati. Krajni šolski svet pa je prosil na novo, da naj bo slovensčina edini poučni jezik v vseh razredih, nemščina pa naj se upelje kot učni predmet.

Tukaj moramo pripomniti, da koroški Slovenci priznajo važnost nemščine in da se je tudi ne branijo (prav res! na desni), in v vseh prošnjah pravijo, da želijo slovenski pouk zato, da bi se otroci več naučili, da se mora pa tudi nemščina kot obvezen (obligaten) predmet učiti.

Med tem pajemisterstvo odgovorilo dne 9. avgusta 1883. št. 1189, na prejšnjo pritožbo in sicer jo je odbilo s pristavkom, da krajni šolski svet nima pravice do priziva. (Smeh na desni.) Vsled tega je tudi deželni šolski svet podobno odgovoril z odlokom od dne 1. julija 1883. Krajni šolski svet se pa še ni dal utruditi, ampak je okrajnemu šolskemu svetu dne 8. decembra 1883. poslal novo prošnjo za slovenski pouk, pa tudi ta prošnja je bila odbita. Dne 10. jan. 1886 odposlal je novo prošnjo na koroški deželni šolski svet, naj bi se na tamošnji šoli upeljalo „Drugo berilo“ in pa „Slovnica“. Prošnja je bila spet odbita.

Ko je krajni šolski svet videl, da sam pri ministerstvu nič ne opravi, ker se mu odreka celó pravica do pritožbe, zvezal se je z občinskim zastopom, da bi z njegovo pomočjo svoj namen dosegel, in sicer so se občinskemu zastopu pridružili krajni šolski svet v St. Jakobu, Podgorjah in na Ledenicah.

Meseca junija 1887 se je odposlala skupna prošnja na deželni šolski svet, pa tisti še odgovora ni dal. Zato so prošnjo ponovili dne 22. aprila 1888; deželni šolski svet je odgovoril dne 14. maja 1888, št. 1000, da je prej treba stvar še preiskati. (Čujte! čujte! na desni.) Ni pa jim šlo za preiskovanje, ampak skušali so si s pomočjo nekaterih veljavnih mož okrajnega šolskega sveta in s pomočjo nekaterih učiteljev prosilce razdvojiti (klici: Aha!) in to se jim je res posrečilo, da so Ledence od prošnje odstopile, deželni šolski svet je potem z odlokom od dne 9. julija 1888, št. 613, odgovoril, da bi bila zaželjena prememba preveč različna od drugih šol, in da večina prebivalstva take šole ne mara. Občina se je zdaj vnovič pritožila na visoko ministerstvo, pa prej ko so prošnjo na Dunaj oddali, izmislili so si nov pomoček, da bi srečen izid pritožbe zabranili. Začelo se je za to agitovati, da bi se Rožak izločil iz Št. Jakobske občine. V resnici se je ta ločitev izvršila, in še le potem se je oddala pritožba na ministerstvo s pristavkom, da občina Št. Jakob zdaj ni več tista (čujte! na desni), kakor je bila prej, ko je pritožbo spisala, ker se je med tem podobna Rožak izločila. Ministerstvo je moralo tedaj čisto pravilno razsoditi in z odlokom od 28. decembra 1888. št. 23.470 izreči, da po delitvi ni več tiste občine, ki je pritožbo vložila (Smeh na desni. — Posl. dr. Ferjančič: To je sleparija! — Poslanec Povše: To je svoboda!) Občina Št. Jakob pa je zdaj dne 30. junija 1889. spisala novo prošnjo na deželni šolski svet. Pa kaj se zgodi? Treba je bilo spet novega pomočka, da se stvar zabrani, stari pomočki so bili vsi obrabljeni. Poslali so znana okrajnega glavarja Praxmarerja, predsednika okrajnega šolskega sveta, v Št. Jakob, kamor je sklical komisijo 20. dan novembra 1889. Na to komisijo so bili povabljeni vsi posestniki in posestnice, 198 na število. Od teh jih je 154 prišlo, 44 je bilo zadržanih. Praxmarer je došlim govoril o potrebi nemške šole, potem pa jih je začel izpraševati. Da bi bil bolj gotov, poklical je neko staro žensko, misleč, da bo pri tej še najprej kaj opravil. (Čujte! čujte! na desni. Klici: Sama sleparija!) Toda ta žena se je odločno izrekla za slovensko šolo. (Dobro! na desni.) Kakor ona, so govorili vsi drugi posestniki, samo 19 se jih je

Izreklo zoper slovenski pouk. Številka 19 je bila seveda prepričala. Da bi jo pomnožili, je okrajni glavar prišel tistih 44, ki niso prišli h komisiji (čujte! čujte! na desni), češ, da bi bili ti vsi zoper slovensko šolo glasovali.

Pa deželni šolski svet je menda vedel r spoznal, da nima nobene postavne podlage, da bi prošnja St. Jakobske občine zavrgel. Kaj je tedaj storiti? Obrnil se je do deželnega odbora z uprašanjem, kako o tem misli. Deželni šolski svet je namreč tako preudarjal: O učnem jeziku odločuje on sam, potem ko je zaslišal tiste, ki šolo vdržejejo. Šol pa ne vzdružujejo samo občine, ampak tudi dežela; kajti očine skrbijo za stvarne, dežela pa za osebne potrebe. (Klici na desni: oh, tako!) Deželni odbor koroški je seveda razsodil v zmislu deželnega šolskega sveta, in z ozirom na izjavo deželnega odbora je deželni šolski svet odklonil prošnjo St. Jakobske občine z odlokom od 25. maja 1890 št. 489, (klici: Ni bilo drugega pričakovati!) s pristavkom, da ima občina pravico, v 14 dneh pritožiti se do visokega učnega ministerstva. Ta odlok se je občini uročil dne 16. junija, priziv na ministerstvo pa se je dne 27. junija, tedaj v postavnem obroku, izročil okrajnemu šolskemu svetu. Okrajni šolski svet pa je pritožbo dne 22. januarja 1891, tedaj čez pol leta (čujte! čujte! na desni) občini nazaj poslal z opomnjo, da se je zgodila formalna napaka. (Posl. Povše: To je novo! Čez 13 let!)

Dne 4. februarja 1891. se je pritožba vnovič vložila, pa okrajni šolski svet jo je dne 15. febr. občini vrnil s pristavkom, da je deželni šolski svet med tem časom izdal novo naredbo zastran učenja slovenske v utrakviski obliki. Občina St. Jakob pa se s tem ni dala oplati, ampak je dne 23. februarja 1891 pritožbo spet vložila. Kaj se je potem zgodilo s to pritožbo, ali je prišla do ministerstva in kaka osoda jo tam čaka, o tem zgodovina za zdaj še molči. (Klici na desni: Ubogi Slovenci! In to je ravnopravnost?)

Pa čez eno leto bomo morda priložnost imeli, spet kaj o tem sporočiti, da ta stara zadeva vedno nova ostane. (Klici: Zgodba trpljenja!) Ko se je občina St. Jakob 13 let vojskovala, še ni mogla doseči, da bi za svoje velike šolske troške dobila tako šolo, kakoršno želi in za dobro spozna!

Pa to ni edini slučaj. Gospodje, imam pred seboj uradna pisma o dveh drugih slučajih, pri katerih se je ponovila skoraj ista igra z nekoliko drugim naglasom. To zadeva občine Vogarča - Blato in pa Tolsti Vrh.

Občinski zastop v Tolstem Vrhu je dne 7. aprila 1888. odposlal prošnjo za slovensko šolo. Otroci te občine obiskujejo tri šole: v Kotljah, Črnečah in Guštanju. Prva šola je v občini Tolsti Vrh, druga v občini Libelčice, tretja v občini Guštanj. Prej ko je tedaj deželni šolski svet o tej prošnji sklepal, uprašal je občini Guštanj in Libelčice, ali se strinjata s prošnjo občine Tolsti Vrh. Obe občini ste v nemških rokah, torej ste se obe izrekli zoper prošnjo Tolstega Vrha. Z ozirom na to izjavo se je prošnja občine Tolsti Vrh z odlokom od 21. decembra 1889, št. 28.847, naravnost odbila. Občina je potem 15. februarja 1890. spisala novo prošnjo, da naj bi se slovenski pouk uvedel samo v tistih šolah, ki so večidel od njenih otrok obiskovane, namreč v Kotljah in pa v Črnečah, kjer so tri petinke otrok iz občine Tolsti Vrh in le dve petinki iz občine Libelčice.

Niso drugega vedeli, kako bi to prošnjo občine zavrnili, in nagovorili so krajna šolska sveta teh dveh občin, da sta se izrekla zoper prošnjo občine. Z ozirom na izjavo obeh krajnih šolskih svetov in na razsodbo deželnega odbora je deželni šolski svet z odlokom od dne 23. marca 1890, št. 642. prošnjo občine Tolsti Vrh zavrgel. Tudi ta občina se je pritožila pri ministerstvu, pa do zdaj še nema odgovora, čeravno je bil priziv odposlan že 3. marca 1890. Da se pa ne bo mislilo, da sta krajna šolska sveta iz lastnega nagiba ugovarjala slovenski šoli, ali da na tej stvari ni dosti ležeče, hočem z dovoljenjem g. predsednika prebrati neko pojasnilo črneškega šolskega sveta, da se bo videlo, kako so ti ugovori nastali. Vloga se glasi (bere):

„Visok. c. k. deželnemu šolskemu svetu v Celovcu. — Pojasnilo: s katerim podpisani po pravici naznanimo, da vloga krajnega šolskega sveta v Črnečah od 12. marca 1890, št. 20, odposlana vis. c. k. deželnemu šolskemu svetu v Celovec iz sledečih uzrokov ni resnična ne pravilna, ampak je nastala na zvižan način. (Dalje pride).

na slovstvenem polju se je s celo vrsto častnih naslovov opisavala, ne da bi kdo tudi odkrito povedal svoje misli ter dušne proizvode tako označil, kakoršni so bili v resnici. Zato, pravim, je stvarna kritika potrebna za vse tiste, ki na en ali drugi način stopajo v javnost. Tedaj, bodite brez skrbi, tu se ne skriva kak „liberalalec“ pod duhovsko sukno, tudi ne Vaš sovražnik.

Mi smo Vas uprašali zato, da bomo vedeli, pri čem smo, da nam bo mogoče jasno videti goriško obzorje ter spoznati goriški položaj, kakoršen je v resnici, in ne kakoršnega nam Vi slikate. Čudno se nam zdi, da nam morete očitati, da smo v „N. S.“ „nakopičili toliko puhlih besedi in nezmislj“ — ko Vam je vendar znano, da v št. 42. „N. S.“ smo vzeli za podlago le Vaše definicije o liberalizmu; navajali smo Vam celo stran, kjer se vsaka definicija nahaja. — Ex ore tuo — Te judico! — Vi ste tako pisali, Vi ste dali jasno in določno definicijo o liberalizmu in ne mi ali pa „Nova Soča“, in na podlagi Vaših definicij smo se predznili staviti 14 uprašanj, na katera je vsekakor potreben stvaren odgovor.

Še bolj čudno se nam zdi, da zahtevate od nas, da se, preden boste odgovarjali, podpišemo s polnim imenom. Žal, da tej Vaši iskreni želji ne moremo ustreči. Uzroki so Vam deloma znani iz „Nove Soče“ Britka skušnjava enega duhovnega sobrata tam gori nekje na T. nas zadržuje, da za ta pot nam ni mogoče pokazati se v javnost s polnim imenom. V Vaši bližnji okolici se nahajajo možje, katerim ste v zadnjem času zopet šli na limanice, kakor tedaj, ko so Vam izročili v smrtnem grehu umrlo „Staro“, ki še vedno gledajo z debelimi očmi, kakor jastreb na svoj plen, kakó bi enega ali drugega dobili v kremplje, in nad njim prav po „krščanskó“ razlili svoj strup. Njiju srd je nenasiljiv, ne moreta pozabiti sramote in poraza ob letošnjih volitvah. Prav Ti možejo so krivi, da ne moremo Vaši želji ustreči in da smo v sedanjih žalostnih razmerah v Gorici prisiljeni skriti se. Naj bi mi še tako stvarno pisali, gotovo bi eno ali drugo besedo staknili, s katero bi potem vihteli proti nam ter divjali po Gorici. . . . .

Vi, g. doktor, se sklicujete na besede našega Izveličarja, ki nam pravi, da moramo sveto resnico oznanjevati „ne skriti pod polovnikom, ampak s svetilnico.“

Prav je. Toda naš Izveličar tudi pravi: „Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum... Estote ergo prudentes sicut serpentes... Mat. 10. 16. i. e. . . . studete pericula vobis ingruentia prudenter effugere. Kloufutar. Com. V. 17... Cavete ab hominibus cante vos gerite, quoad, salvo officio vestro, fieri potest, ut declinetis eorum insidias... Kloufutar Com.

Pa ko bi samo to bilo?! Uresničile bi se tudi besede našega Izveličarja, ki se v isti vrsti nahajajo: „Tradent enim vos in conciliis — per haec intelligendum est synedrium magnum et iudicia septemviralia... Pri nas je tudi: „indiciu ecclesiasticum“, obstoječ iz devetih udov... Glej Direc. dioec. str. 5. In med svetovalci se nahaja na zadnjem mestu bivši „vrhovni nadzornik „Stare“ in prihodnji „kolovodja“ „katoliške“ stranke Č. . .

Ha! ha! Ali bi se g. dr. M. lahko ne smejal, videti nas na zatožni klopci in okoli nas mogoče pospode... qui incedunt cum summa gravitate et maiestate... Jok, tega veselja pa jim ne privoščimo!

Ni se dosti. Na tiho nedeljo v postu beremo sv. evangelij, v katerem se čitajo naslednje besede: „Tedaj (ko je I. K. razodel skrivnostno resnico) so pobirali Judje kamenje, da bi vanj lučali. Jezus pa se je skril...“ Tako piše sv. Janez Ev. Te besede razlagajo „Goffine“ str. 270. takole: „Pokazal (Jezus) je tudi svojo potrpežljivost in krotkost in nas učil, naj se tudi mi svojih sovražnikov rajši ogibamo in se jim umakemo, kakor da se nad njimi maščujemo, ali pa se jim zoperstavljamo. S svojim izgledom nas Jezus učil, da je sploh dobro v stran iti to gotu in prepirljivim ljudem, ker nam sv. Duh priporoča: „V čast je človeku (dr. M. pravi „nečastno“), ki se preprirom odteguje... Preg. 20. 3.

Vidite tedaj, g. doktor, tudi nam pomaga sv. pismo iz zadrege. — Mi tedaj ostanemo skriti in nočemo priti v zobé slaboznaniam lovskim... . . .

Vsekako je čudno, da zdaj to zahtevate, saj v prejšnjih časih tega niste storili. Očitata nam „strahopetnost“ in „nepoštenost“, ker se ne podpišemo s polnim imenom. Dovolite mi, da obrnemo ost proti Vam ter Vas uprašamo: „Ali je bilo tudi tedaj „nepošteno“ in „nečastno“, ko ste Vi pisali podlistek v „Slovenec“ pod izmišljenim imenom? Ali je tudi „nečastno“, „nepošteno“, ko dr. Schleicher, profesor nra-voslovja, ne podpiše svojega imena, posebno v tistih člankih ne, kjer se nahajajo najostrejšje pušice „navzgor“? Ali je tudi „nepošteno“ in „nečastno“ od vseh političnih listov, ker člankom ne podpisujejo pisateljevega imena? Ali je tudi „nepošteno“ in „nemožato“ od ljublj. škofa, ki je spisal brošuro: „Zur Congrua - Frage I. 1883“ pod izmišljenim imenom „Martini“, v kateri je dokazal verskemu zalogu za Štajersko, da je v šest letih zmanjkalo nič manj, kakor 331. 302 gl.? Zakaj se je tedaj ljub-

ljanski škof skrnil? Zakaj se ni podpisal s polnim imenom?

Pričakujemo torej odgovor na uprašanja v št. 42. „Nove Soče“. Definovali ste liberalizem jasno in določno, želimo torej, da nam navedete odlomke in številke „Nove Soče“, kakor mi to delamo, in z njimi dokazate liberalizem „N. Soče.“

Z vsem spoštovanjem

Duhovnik.

* Da g. dr. Mahnič ne bo nikdar mogel navesti takih odlomkov in citatov iz našega lista, dokazuje znana izjava na 437. strani letošnjega „Kataloga“, kjer pravi da: „N. Soča“ se ogiba in varuje naravnost kak priklatoliški stavek zapisati“. Pozitivna tla za jednak dokaz so torej povsem izpodbita in odgovor na 14 uprašanj je postal zares povsem nemogoč, ako se „R. K.“ neče sam biti po zobéh. Ostane še — dlakoceljenje na negativni strani, kakoršnega se je lotil g. J. Kokošar v zadnji št. „R. K.“ O Kokošarjevem odgovorčku bo govoril naš gosp. duhovni dopisnik v prihodnji št. „N. S.“ kakor nam je sporočil s tem dopisom vred. Uredništvo.

Iz Prvačine, 8. decembra. — Prvačina dobila je tri nove zvonove z jako harmonično-milobno ubranimi glasovi C D E, ki delajo vso čast mojstru g. Francu Broili, kateri je zvonove vilil, ali prav za prav fus-e-ral. kar nam žali našo čast, usesa in očesa. Ol jedne strani, gledé na harmonično uglasbo zvonov s čistimi zvoki, vreden je gospod mojster Broili vse pohvale in časti, a ne morem zamolčati graje od druge strani in sicer v narodnem oziru. Prvačanje smo želili imeti na jednom slovenski napis pod podoma sv. Cirila in Metoda v čast božjima blagovestnikoma, a gosp. mojster je to našo opravčeno željo prezrl z izgovorom, da ni bilo mogoče; a tak izgovor je pri nas ničev in jalov, ker mi Slovenci imamo baš take črke, kakoršne so imeli stari očetje Latinci in kakoršne imajo zdaj njih sinovi Italijani. Iz tega je razvidno kako jekleni so Italijani, ne udajo se niti za dobro plačilo nam Slovincem na ljubo ter nam niti mrvice naše narodne časti ne privoščijo, pač pa vse mora biti, kar gre iz njih rok po lastnem njih „kostumu“. Slovenci, učimo se od njih spoštovati in ljubiti svoj jezik in svoj narod! A mi? Od prevelikega in ponižnega hlapčevstva naša slovenska družva oddajajo celo nemške diplome ljudem ne naše narodnosti.

Se nekaj. Stojala zvonovom izdelal je kovaški mojster g. Janez Bovecon iz Fojane, naš rojak. Stojala so vsa železna in tako izvrstno napravljena, da se ne zganejo, kadar vsi trije zvonovi zvoné, dasi imajo okolo 40 kvintalov teže. Zato bodi gospod mojster Bovecon toplo priporočen vsem onim, ki bodo kdaj taka dela potrebovali.

Iz Podbrda, 8. dec. — Predzadnje bink. nedeljo vršila se je pri nas izredna slavnost: Blagoslovile so se nove orglje. Izdelala sta jih že dobro znana umetnika: Brata Zupán v Kamnigorici na Gorenjskem. Zopet sta pokazala, da ne sloviti zastoj njiju imeni daleč na okrog, tudi zunaj slovenske zemlje. Orglje sta izdelala prav primerno naši čedni cerkvi gledé na zunajnost, velikost in glas. Omara je izdelana v cerkvenem slogu, ki zares krasi celo cerkev s svojim lepim pročeljem (sprednjim delom.) Igralnik je obrnjen proti oltarju takó, da igralec gleda na oltar; mehanika teče lahko in tiho; meh je v orgljah z dvema zajemalcema, kateri lahko goni skoraj vsak otrok; glas je mogočen, prijeten in mil. Kadar potegneš drugi spremen, vsakokrat si na novo iznenaden. Kratko: XXXVII. delo gg. bratov Zupán priča, da se z vso pravico imenujeta prava mojstra in izdelovanju orgelj. Tedaj nič čudnega, da so župljani, videči, kakó so dobre in lepe orglje, popolnoma pozabili na stroške in trud, ki so imeli za nje. Marsikateroga sem slišal, posebno ko so prvokrat zapele, govoriti: „Precej sem za orglje dal, a še jedenkrat toliko, ako bi bilo „treba“. Zato častitavo iz dna srca bratoma Zupán na tako izbornem delu in jima želimo, da bi se jima večkrat nudila prilika pokazati, kaj da znata.

Politični razgled

Avstrija. — V poslaniški zbornici zahtevala sta poslanca Javorški (v imenu poljskega kluba) in dr. Herold, naj se uradnikom in profesorjem že za prihodnje leto dovoli draginjska doklada, da bodo mogli svojemu stanu primerno živeti. Posl. V. Spinčič je pa predložil resolucijo, ki priporoča vladi uravnano luke na otoku Krku. — Pri razpravi o proračunu trgovskega ministerstva so se vršile jako živahne razprave. Nekateri poslanci so zahtevali zboljšanje plače poštnim uradnikom in postarjem, ker njih delo ni v nikaki primeri s plačilom, katero dobivajo. Posl. Adamek je tožil, da nemški jezik pregladuje pri poštah in brzojavah, češ: čini pa se marsikje godi krivica. Dne 4. t. m. pa je kot glavni govornik večine naš državni poslanec dr. Anton Gregorčič razpravjal poštno in brzojavno razmere na Primorskem, zlasti pri nas na Goriškem. Prvi del njegovega govora priobčili smo v današnji številki, drugi daljši del pride na vrsto prihodnji. Goovoril je jako zanimivo in temeljito; poslanci so mu od vseh strani pridno pritrdjevali in ko je končal, zadonela mu je živahna pohvala in ploskanje. Tu govor jasno priča, kakó pozorno je

okó našega gosp. državnega poslanca na vse, kar se godi v deželi, kar je slovenskemu narodu v škodo in kaj bi mu bilo v korist. Tudi pri razpravi o proračunu naučnega ministerstva se je bil oglašil h besedi, do katere pa ni prišel, kar ni njegova krivica, ker je bila razprava poprej zaključena. Vpisal se je kot govornik tudi pri proračunskem ministertvu, da izpregovori o naših sodnijskih razmerah pri nas na Goriškem. — V ponedeljek je poslanec dr. Anton Gregorčič s tovariši stavil do ministerstva zunanjih poslov interpelacijo, ker cesarsko namestništvo ni dovolilo nositi sokolske obleke „Praškemu“ in „Ajdoškemu Sokolu“, kar je vsem drugim enakim društvom dovoljeno, kajti „Sokol“ brez sokolske obleke je vendar nezmisl. Očitna hvala gospodu poslancu, da je to zadevo spravil v obliki interpelacije v poslaniško zbornico. Radovedni smo, ali grof Taaffe na njo odgovori in kaj poreče. — V isti seji je urazvoljeni poslanec istrski dr. Laginja interpeloval vlado zaradi občinskih volitev v Višnjano, kjer je lahonska stranka zmogala z enakimi sredstvi, kakoršnih se navadno poslužuje pri vseh volitvah: nepostavnost, pritisek in denar, to je laško orožje proti Slovincem v Istri!

Zunanje države. — Pregnani braziljanski cesar Dom Pedro, ki je živel v Parizu, je umrl za hripjo ali influenco. Položje ga v rodbinsko rakev hiše Braganza v Lizboni, glavnem mestu Portugalskega. V Braziliji je nastala ustava proti onej vladi, katera je bila pregnala pokojnega cesarja. General Fonseca moral se je predsedništvu ljudovalce odpovedati. Nemiri trajajo še dalje. — Ruski car ni hotel vsprejeti neke deputacije plemičev, ki ga je hotela prositi, naj dovoli ustavo. — To poročilo se strinja z objavo pogovora med carjem in francoskim dostojanstvenikom v nekem francoskem časopisu, po katerem je car baje izjavil, da on nikoli ne dovoli ustave, ker s takimi sredstvi, s kakršnimi se vlada v ustanenih državah, on neče vladati. Pošten absolutizem je boljji od ustave v zmislu sedanjega časa. Skoraj bi rekli, da je temu res takó.

V italijanski zbornici so irredentovski poslanci zaradi odgovora avstro-ogerskega ministra za zunanje posle grofa Kalnoky - ja o papežkem uprašnju, kateri smo priobčili v zadnji številki, izvali viharo razpravo. Cavallotti, Imbriani in drugi irredentovci so silno napadali italijansko vlado, katera sklepa zeeze s takim sosedom, kakoršen je Avstrija. Predsednik Rudini je skušal zbornico pomiriti in je izjavil, da je zagotovljeno, da bi Avstrija prihitela Italiji na pomoč s svojimi vojniki, ako bi zadnja prišla v kakršnokoli nevarnost. — Čudna je ta izjava! Ako bi, recimo, kaka država napadla Italijo ter hotela papežu pripomoči do posvetne oblasti nad Rimom, pohiti Italiji na pomoč naša — katoliška Avstrija: vse to iz hvalečnosti za l. 1848., 1859., 1866. in druga. In Italija? Vsak poznalec italijanskega naroda vé, da bi bila katerakoli italijanska vlada prebika, da bi v slučaju, ko bi se Avstrija zaplela v kako vojsko z Rusijo, mogla zatrei pohlepne njegove želje po Trstu in Tridentu.

Domače in razne novice

Osebnost. — Gospod Josip Kožu h c. kr. profesor na moškem učiteljskem izobraževališču v Kopru, je imenovan okrajnim šolskim nadzornikom za koperški okraj. Častitavo gospodu nadzorniku na tej časti, učitelstvu pa, ker dobi vestnega ter za šolstvo unetega nadzornika. Znani strah tamošnjega učitelstva torej ni bil opravičen.

Gospod Ferdo Kariž, c. kr. poštni asistent v Trstu, rodom z Opčin, imenovan je poštnim oficijalom. Vrlenu rodoljubu naše iskrene častitke!

Namestniški svetovalec pl. Krekič imenovan je dvornim svetovalcem pri tržaškem namestništvu — na mesto dose-danjega dvornega svetovalca pl. Reya, ki je šel v pokoj.

Župnija Šmartno v Brdih izgubila je svojega župnika č. g. Štefana Princiča, ki je dne 23. novembra previden s sv. sakramenti v Gospodu zaspal. V sredo po tem je bil slovesen pogreb, katterega se je udeležila, kljub vednemu deževanju, mnogo ljudstva in duhovščine iz okolice. Njegova oporoka kaže dobrega gospodarja; glavnega dediča postavil je župnijsko cerkev sv. Martina, a tudi naslednikom bode zapuščina v korist. Večna l. n. m. svetil! — Grad.

Danes je umrl g. Emil Mandler, dolgoletni najemnik Marzinjeve gostilnice. Naj v miru počiva!

Politično društvo „Sloga.“ — Leto 1891. se bliža svojemu koncu, a prav mnogi gg. udje doslej še niso poslali svoje letnine, ki znaša le 50 kr. Kdor želi še nadalje ostati ud tega prevažnega našega društva, naj se požuri z letnino, kajti kdor tega ne stori, smatra se, da je iz društva izstopil. — „Sloga“ vzdružuje trirazredno šolo in otroški vrt, ter namerava ustanoviti še en otroški vrtec, zato je želeli, da bi število društvenikov raslo, ne pa, da bi padalo. — Prvič predložena pravila, ki so se spreminila pri občnem zboru dne 24. sept. t. l., je namestništvo zavrnilo. Predložila so se takoj nova pravila v potrjenju. Upamo, da bo moglo društvo kmalu začeti svoje delo.

DOPISI

Z dežele, 8. dec. — No, no, g. dr. Mahnič, potolažite se, in bodite „vereni“ in ne „nevereni“. Pisec teh vrtic je resnično duhovnik, katerega Vi prav dobro poznate in ki je ob svojem času z veseljem pozdravljaj „Rimski Katolik“, nvažujoč potrebo stvarne kritike. Bili so pred leti časi, ko se je vsaka še tako malo ali nič vredna stvarca povzdigovala v de-veto nebo; vsaka pesem, vsako delce itd.

vanje po novih pravilih. — Podalo je tudi ministerstvu za bogočastje in nauk s pomenico o šolskih razmerah in zadevah v Gorici.

Slovenskim trgovcem in obrtnikom v Gorici in na deželi naznanjamo, da v prihodnjem letu ustanovimo na četrti strani naša šola za nje poseben prostor, na katerem bodo umeščeni oglasi le naših rojakov, tako da bo vsak čitatelj vedel, kam se ima v Gorici obrniti, da pride do našega človeka. Tak prostor smo nekako imeli tudi letos v velikem oglasu „Slavnemu občinstvu“, v kateri smo sprejeli le naše trgovce in obrtnike. V prihodnje bodo taki mali oglasi očitnejši in v takej obliki, kakor sta n. pr. „Visoka opravnila“ in „Anton Jerkič“ v današnji številki. Za take oglase, ki bodo uvrščeni bodisi vsakih 14 dni ali tudi v vsaki številki, bomo računali najnižje mogoče plačilo, katero pa bo treba poravnovati vselej vsaj za četrt leta naprej. — Ako tuje mnogo oglašajo in priporočajo v slovenskih listih — česar gotovo ne delajo v svojo škodo! — zakaj bi Slovenci tega ne delali? To je za nje neobhodno potrebno, da naši čitatelji izvedo za nje. Priznana je moč stanovitve reklame po listih, kar morajo uvaževati tudi slovenski trgovci in obrtniki, ako hočejo zmagati nad tujimi usiljivci. — Kdor naših namerava oglašati v tem posebnem oddelku, obrne naj se pravočasno do naše upravništva in uredništva v Marzinijevi hiši v II nastroju.

Odvetni dr. Venuti, ki je ob enem mestni staršina, čutil je silno potrebo, da je tudi v mestnem staršinstvu spravil v razgovor znani pretep v Podgori. Izrazil je najpoprej nado, da doleti zaslužena kazen tudi moralne uročitelj tega pretepa. Upramo gospoda doktorja, ki niti sin dežele naše ni, kako se drzne izustiti taka podla natolcevanja, predno je le količkaj opravičen sum, da so podgorski fantje bili od koga naščuvani proti „i non pacifici cittadini“? Daljeje izrazil bojazen, da bi utegnile postati razmere med obema narodnostima še bolj napete, ako bodo slovenski časopisi še nadalje ljudstvo dražili v dosedanem duhu, ako bodo v okolici kakor doslej delovala izživajoča društva s svojimi „Besedami“, ki so nevarne mirnemu življenju. — Zdihuje dalje po krasnih starih časih, ko so meščani lahko mirno zahajali v okolico dihat čist in zdrav zrak, ne da bi se jim bilo česa bati, ker gostoljubnost okoličanov je bila izborna. Naposled upraša mestnega župana, kaj meni storiti za osebno varnost meščanov, ki gredo v okolico?

Cujte, doktore, povemo Vam mi, kaj je treba storiti: Naučite svoje ljudi spoštovati jezik, društva, šege in navade naših okoličanov, naučite jih poštenega in dostojnega vedenja, kakeršno naj bi meščani vselej kazali deželanom kot izgled — potem se ne bo nikomur treba bati prestopiti mestni prag. Ako pa bodo mestni fantalini hodili v okolico ščuvat in dražiti naše slovensko ljudstvo, ako bodo zasmehovali in zaničevali, kar je slovenskim okoličanom drago in sveto, potem se nikar ne čudite, ako po Ajsevici in Podgori doživite še marsikaj podobnega, da bodo med Vami in slovenskimi deželami pretrgane poslednje vezi prijaznega medsebojnega občevanja. Ako pridemo tako daleč, bo to zasluga le ožjih somišljenikov dr. Venutija!

Goriška laška časopisa se ne moreta dosti načuditi „slovenski surovosti“, ki je pokazala v nedeljo teden svojo moč nad goriškimi „mirmimi meščani.“ Za „Corrierom“ pobira dosledno stopinje tudi klerikalna „L'Eco del Litorale“, katera skuša v ostroti besed proti Slovincem celo prekositi znano židovsko glasilo. Kje je bila „Eco“ pa takrat, kadar je bil naš urednik trikrat surovo napaden na goriških ulicah? Takrat je ni imela niti besedice, da bi bila ožigosala ono pobalinstvo, ki jemlje dobro ime našemu mestu! Seveda, proti Slovincem ni težko ropotati, ker tu se ji ni bati posebnih zamer; smeti v slovenskih očeh kaj rad iztika, bruna v laških očeh pa le redkokdaj opazi. Pred svojim pragom pometaj, brunna katoliška duša, potem bo gotovo povsod čisto! — Opazili smo tudi, da „Eco“ o teh stvarih poroča manj stvarno nego celo — „Corriere“; marsikaj za molči, kar da njenemu pripovedovanju mnogo nedolžnejše lice za goriške „mirne meščane“, zato toliko huje za slovenske Podgorce. — Ta list ima naročnikov tudi med Slovenci!

„Corriere“ uraden list. — Da se židovsko glasilo v Gorici smatra kot uraden list raznih c. kr. in drugih avtonomnih oblastnij, o tem smo o svojem času že govorili. Vse oblastnije razglasujejo svoje zadeve v njem ter ga s tem gromotno in moralno podpirajo. — Kakor je videti, začele so ta list smatrati kot nekako uradno glasilo celó c. kr. oblastnije v čisto slovenskih krajih, ker le v njem oglašajo svoje zadeve, dasi ni nikakoršnega upanja na kak uspeh takih oglasov. Takó n. pr. smo povedali že v zadnji številki, da je c. kr. okrajni šolski svet v Tolminu razglasil le v „Corrieru“, da je na prodaj dosedanja šolska hiša v Volčah. Radovedni smo, kdo „Corrierovih“ bralcev kupi ono hišo!

Drobne novice. — Na goriški pošti bode od 20. do 24. t. m. vsled mnogih pošiljatev k božičnim praznikom oddelk za vožno pošto otvoren

vsak dan do 7. ure zvečer. V nedeljo 20 t. m. bodo veljale uradne ure za delavnice. Kdor hoče, da njegova pošiljatev pojde že zvečer iz Gorice, požuri naj se, da jo oddá že dopoldne.

— Pri zidanju nekega mostu čez Eranico za tamošnjo novo cesto zrušil se je danes teden ravno-kar dozidani obok ter podsl Ivan Lisjaka od Lisjakov, kateri je zapustil ženo in tri otroke.

— Goriški trgovci z jestvinami so sklenili pogodbo pred notarjem, da namesto mandolata svojim odjemnikom za Božič dajo primerne zneske v dobrodelne namene. Kdor bo ravnal drugače, plačati bo moral kazen. Da bi slovenski trgovci dali one zneske vsaj v naše dobrodelne namene!

— O tržnih cenah rečemo na kratko, da kavi je cena še vedno jako nizka, moki, žitu in sladkorju pa visoka; sladkorju cena po malem celó raste.

— „Goriški Sokol“ bo imel v nedeljo zvečer v svojih prostorih „pri zvezdi“ veselico s petjem in igro. Natančnejša spreda ne moremo priobčiti, ker ga do sklepa lista nismo še dobili.

— Učraj je padla na dvorišču dr. Dellabone petletna deklica pred očmi njene varuhinje v 3 metre globoki vodnjak. Slučajno je prišel zraven naš tiskar g. A. M. Obizzi ter deklico takoj rešil.

— Solkanski novi zvonovi nimajo posebno dobrega in močnega glasu. Gledé na njih težo morali bi se vse drugače razlegati na daleč okoli. Večina Solkanecv je jako nezadovoljna z njimi. Zato je občinsko staršinstvo sklenilo, naj se po božičnih praznikih preljajo.

— Tifus je v goriški okolici zahteval precej človeških žrtev, posebno v štamverskem vikarijatu, kjer je pobral nekatera dekleta v cvetu njih dekliške dobe. Tudi od raznih drugih krajev se naznanjuje posamični slučajji. Pozor, zlasti zdaj po zimi!

— Hripa ali influenza še vedno nadleguje razne kraje in dežele na svetu. Vsak dan, naj bo po zimi ali poleti, čitamo o njej, da jo imamo tu ali tam po svetu. Pa tudi v Gorici jo baje že imamo. Zato pozor pred prehladom! Kogar zgrabi, piše naj zabljev čaj in naj gre takoj v posteljo.

— Neznani tatovi odnesli so iz vилle Cassini na Solkanski cesti več srebrnih žlic, nožev in vilic v vrednosti nad 200 gld.

— V S. Vitu v Furlaniji tifus porenjuje. — V Pertolah pa imajo difteritis, ki je zahteval že več mladih žrtev. — Po nekod v deželi močno nadlegujejo mladino osepnice ali maruske.

C. kr. okrajni šolski svet v Tolminu ima po soglasnem sklepu slovensčino kot svoj uradni jezik, kar je celó naravno. V novejšem času je pa začel kar čez noč zopet v nemščini dopisovati.

— Na Tolminskem je več učiteljskih mest izpraznjenih, ki pa še do zdaj niso nameščena, dasi čaka na nje več izpranih učiteljskih kandidatov. Okrajna šolska blažnjica s tem res nekaj pridobi, a to nikakor ne dovoljuje onih občin, kjer še zdaj mladina postopa, namesto da bi hodila v šolo, ko ima v to najlepše čase.

Iz Podgore. — Gospod Ivan Ziani, po domače Seren, ki je bil zadnjič imenovan v našem sestavku „Pretep v Podgori“, nas je naprosil, da bi sprejeli naslednji poravek:

1. Nires, da se je neka italijanska deklina v nedeljo 29. novembra izrazila z besedami: Naj le pridejo danes podgorski fantje ..... Saren je že pripravil družbo, da jih namlati.

2. Nires, da Seren (t. j. Giovanni Ziani iz Podgore) je laški begunc in da dela zdražbe v svojem rojstnem kraju.

3. Nires, da Goričani so stopili v krčmo Ignacija Trpina, kadar se je razlegalo iz nje slovensko petje.

4. Nires, da imenovani mladeniči so pozneje začeli zmerjati in psovati Podgorce z „Mostri di Selavs“.

5. Nires, da je prišlo do nekaterih besedovanj v krčmi.

6. Nires, da je jeden izmed Goričanov nekega Podgorca izvil iz krčme ter ga udaril s pestjo po obrazu.

V Podgori 9. decembra 1891.

Giovanni Ziani.

detto Seren.

Gosp. Ziani zanikuje torej celo naše poročilo, katero smo prejeli iz prav zaupljivih krogov. Vkljub temu smo njegoveje želji ustregli — saj to, kar je res, se na merodajnem mestu pokaže in dokaže.

Iz Gorice priobčila je predzadnja „Edinost“ naslednji pozornosti vredni dopis: „Rojaki naši so prepričani, da Goričani živijo po veliki večini od Slovencev, da torej oni redijo goriške lahone. Mestni slovenski rodoljubi, sosebno inteligentnejši, se dogovarjajo, da ne bodo več — gojili gadov na svojih nedrih, ampak da se hočejo stanovitno oprijeti načela: „Svoji k svojim“ ter da hočejo vse, karkoli dobijo za svoje potrebe pri slovenskih narodnjakih, brez zavilih izgovorov le pri njih kupovati in naročevati. Kdor proti temu greši, zadene ga zaslužen zaničevanje njegovih rojakov. Odločni mestni rodoljubi uplivajo pa v tem zmislu tudi na rojake po deželi in so našim mnogo odjemnikom pridobili.

Mnogo več v tem zmislu storili so nekateri rodoljubi po deželi. Trmoglavim štancarjem in krčmarjem so zažugali, da nastavijo družega za to kupčijo, če ne bo on v Gorici kupoval pri naših (narodnjakih.)

To je res pravi in edini pripomoček, s katerim se moreno Slovenci rešiti gmetnega propada ter pomnožiti slovenski živelj v mestu, da bode zmožen plačevati stroške za duševni napredek. Ako se bodo Slovenci stanovitno posluževali pri „svojih“, preide kmalu marsikaka prodajalnica iz nasprotnih v roke slovenskih rodoljubov in v malo letih se slovenski živelj v mestu izvestno tako okrepi, da bo odločeval pri mestnih volitvah; potem pa pride mestna uprava takim možem v roke, kateri bodo za nas in naše težnje tako dobro skrbeli, kot skrbijo sedanji mestni upravitelji za Lahe. Tedaj pa našim deželanom ne bo več trebalo skladati denarja za vzdrževanje mestnih slovenskih šol, ker jih bode magistrat radovoljno vzdrževal. Slovenski rodoljubi, mestni trgovci, obrtniki in drugi bodo pa mogli z dobičkom, kakoršnega dobivajo zdaj nasprotniki (odnas), podpirati naše narodnjake ob meji in po deželi, kadar bode treba.

Iz Kopra nam poročajo: „Že sedemnajst let je preteklo, od kar so možko učiteljsko izbrazevališče premestili semkaj v to irredentovsko gnezdo ob Adriji, da bi mu vsaj nekoliko pomagali iz revščine. Ker sta bila tukaj že poprej vselej po dva bataljona lovecv, dalje višja gimnazija in velika možka kaznilnica, reči smemo, da so Koperčani večino denarjev dobivali iz državnih blagajnic in iz žepov posamičnikov, ki so se šolali na imenovanih dveh učnih zavodih.

Vkljub temu Koperčani niso nikoli pokazali svoje hvaležnosti za dobrohotnost c. kr. oblastnij, ampak niso zamujali nikake prilike, ko je bilo mogoče pokazati svoje nestrpno sovraštvo do vsega, kar je avstrijsko in slovensko. Dobri Avstrijanci in Slovenci so imeli v Kopru vselej veliko neprijetnih ur. Ker so Koperčani pa celó nad vojaki izlivali svojo lahonsko žolč, zato jih je visoka vlada kaznovala s tem, da jim je vojaško posadko odvzela.

Toda ta kazen Koperčanov še ni izmodrila, kajti njih sovraštvo do Slovencev in Avstrijancev je začelo prav divno cveteti še le po zadnjih dopolnilnih volitvah za državni zbor. Ker je bil izvoljen dr. Laginja, so kar zbesneli, da svojo jezo izlivaljo nad vsakim Slovincem, ki jim pride pred oči. Tukajšnji c. kr. profesorji in učiteljski kandidati imajo neznosno stanje. Vrhu tega so se koperskega lahonskega duha in sovraštva navzeli tudi laški gimnazijalci, ki naše kandidate zmirljajo s ščavi in jih tudi napadajo ter pretepajo. Ni dolgo temu, ko je četa gimnazijalcev napadla in pretepla nekaj slovenskih dijakov. O tem napadu se vrši stroga preiskava in nadejamo se, da bodo krivci ostro kaznovani. Na gimnaziji ni vse takó, kakor bi moralo biti — trebalo bi marsikaj počistiti. Vsekakor bi pa bilo najbolje, ako bi se učiteljske premestilo v Trst ali v Gorico, ker tukaj nam ni več mogoče prestatati. — O takih surovostih laški časopisi seveda nič ne poročajo!“

Okrožnica poreškega škofa. — Poreški škof dr. Flapp izdal je do vseh svojih duhovnikov okrožnico, s katero jim prepoveduje podpirati ali razširjati politične časopise, kateri rekolli stranke. Ta prepoved je jako odločno in določno izjavljena v koncu okrožnice, ki se glasi:

Zaradi tega v svesti si dolžnosti, katera nas veže do Boga in narodov nam izročeni, strogo prepovedujemo na podlagi sv. pokorščine vsem našim duhovnikom in vsakemu posebej, kakeršnekoli stopinje je kdo in kakeršnegadostojanstva, širiti ali razdajati med vernike bodisi naravnost sami po sebi, bodisi po katerihkoli posredovalcih, katerikoli časnik ali perijodičen list, izdavan v deželi ali zunaj nje, pisan v katerikoli jeziku, priznano ali nalašč naklonjen ali pomagajoč katerikoli stranki, za katero se tu ptezajo ali pa pripuščati, da jih kdo drugi v to napravlja.

To našo ostro prepoved dajemo za sedaj le na podlagi sv. pokorščine v Gospodu. Upamo, da se pokore tej prepovedi vsi duhovniki od Gospoda nam podvrženi in jo izpolnjujejo natanko in brez tožbe; nihče naj nas z odrekanjem pokorščine ne dovode tja, da poostriamo to prepoved v vpeljavo kakšne cerkvene kazni. Vsi duhovniki naše vladikovine vezani so podpisati to okrožnico, dekanjiški uradi naj pa skrbé, da se nam okrožnica zopet vrne.

Ordinarijat poreško-puljskega škofijstva

V Poreču, 27. oktobra 1891.

Joanes Baptista I. r.

Nekateri listi so zaradi te okrožnice začeli napadati poreškega škofa dr. Flappa, češ, da je izdal to prepoved po pritisku lahonske poreške gospode pač le slovenski duhovščini, katera si je pri zadnjih volitvah pridobila velike zasluge za izvolitev dr. Laginje. Ako se duhovščina odtuji od naroda, potem bo istrskim Lahom ložja zmaga nad slovenskim prebivalstvom.

Mi, ki neposredno nismo natančneje poučeni o razmerah v poreško-puljski škofiji, sprejemamo to okrožnico na znanje po besedi, t. j. da so tamošnji duhovščini prepovedani vsi politični časopisi kakerkoli politične barve. Prepovedan je „Slovenec“ prav takó, kakor „Slov. Narod“, „Edinost“, „Naša Slova“ ali „Diritto Croato“ prav takó, kakor goriška klerikalna „Eco del Litorale“.

Kakó različne so razmere med Porečem in Gorico! Tu pri nas je imela žalostnega spomina pokojna „Soča“ svoje uredništvo v nadškofovskem semenišču, upravništvo pa v nadškofovski pisarnici, kjer so se kovali tudi znani neslavni bojni načrti proti profesorju bogoslavja za odveta. — In še dandanašnji, ko bi bil drugače uzoren mir v deželi, priletajo od časa do časa iz semenišča in nadškofovske pisarnice bojni kliči, ki bi radi zopet izzvali enako nemirne čase, kakoršne smo do letošnjih volitev srečno preživeli. V Istri prepoveduje škof svojim podložnim duhovnikom „na podlagi sv. pokorščine“ celó podpiranje ali razširjanje kakeršnegakoli časopisa, pri nas v Gorici pa gospodje iz semenišča in nadškofovske pisarnice kar živeti ne morejo brez svojega lista, v katerem bi z velikim betom brezozirno mlatili po rodoljubih, ki imajo toliko svojega pričrnanja in samostojnega ponosa, da se pred njimi ne plazijo po trebuhu. Zató

iščejo povoda, ki bi le količkaj utegnili opravičiti ustanovitev novega lista, ki bi se pod krinko „svete vere“ boril proti „liberalni“ „Novi Soči“ za gospodstvaželjne in častilakomne namene nekaterih gospodov v Gorici, ki delajo veliko nečast suknu, s katerim odevajo svoj grešni hrbet. — Nekateri gospodje res še ne morejo spat na dosedanjih „lovorikah“ in bi radi začeli „da capo“ one viharne čase, katere smo že preživeli. Dosedanja „slava“ jim še ne zadošča. Kakor je videti, morali se bomo otresti vseh dosedanjih obzirov, prizanašanj in zatajevanj ter začeti pometati z veliko metlo, dokler naše „krasne razmere“ ne dozoriijo tako daleč, da bodo višji krogi prisiljeni zapovedati, da se par kolovodij z velikimi vilami vrže s sedanjih častnih sedežev, kjer so le v neprecenljivo škodo za vero in narod, na smetišče. Še le potem bo mir v deželi! — Hvaležnega gradiva imamo obilo v zalogi, katero pokaže, kolikor še ni znano, kaki ljudje bi radi — ne morebiti kaj delali za narod, pač pa — oblastno ukazovali in gospodarili, vsi drugi pa da bi ponižno ležali pred njimi v prahu. Toda takó daleč še nismo in tudi ne bomo, kajti — hvala bodi Bogu! — za nami je narod z bistrim očesom in razumom, ki je enkrat že sijajno obsodil spletkarije iz semenišča in nadškofovske pisarnice in ki to ponovi kolikorkrat bo potreba, kajti prešli so časi nevednosti in teme, ko je narod šel na limanice prvemu hinavcu, ki se je s sladkimi besedami obrnil do njega.

Javna zahvala.

Vsem onim, koji so našo premilo mater

ANO BERLOT,

umrlo v Tolminu, rojeno in pokopano v Kanalu, k večnemu počitku spremili in nam svoje sočutje izkazali, izrekam v svojem in v imenu sorodnikov najtoplejšo zahvalo.

Tolmin, dne 8. decembra 1891.

August Berlot

c. k. vodja zemlj. knjig.

Št. 62 pr.

Natečaj.

Pri c. kr. okrajnem sodišču v Tolminu razpisuje se služba dveh pisarjev vsaka po 1 gld. na dan.

Prositelji izurjeni v pisavi slovensčine in nemščine, po mogočnosti tudi laščine, naj vložijo lastnoročno pisane prošnje, podprte s svedočbo o moralnem obnašanju, podpisane mu predstojništvu do 30. decembra 1891.

Predstojništvo c. k. okrajnega sodišča

v Tolminu dne 7. decembra 1891.

Valentin Kofol

cerkovnik in praktični mojster v Kanalu

priporoča svoj izboljšani in vsem razmeram prirejeni aparat za večno luč; kakor tudi od njega najdene in pripravljene stenje za vsakovrstno olje č. č. cerkvenim oskrbništvom za trajno, svetlo, čedno in ceno večno luč.

In sicer stane:

1. Aparat:
  - a.) glaž, rudeče (roza) barve . . . f. 0-95
  - a.) „ vijoličaste „ . . . „ 0-75
  - a.) „ bele „ . . . „ 0-55
  - b.) pozlačeni pokrov 0-75

2. Stenji:
  - a.) 1 škatljica Košolovih močni . f. 1-60
  - b.) 1 „ „ šibki 0-85
  - c.) 1 „ „ Gersheimovih . . . . . 2-—
3. Rog za prižiganje sveč z benzinom z 2 stenjema 1-70
- Stenja za rog stane meter 0-12

Dobra zaloga izvrstnega kadila (briha)

1. drobnega navadnega (granis) . . . . . kg. f. 0-70
2. naravnega, lepega (naturalis) . . . . . kg. . . . . 1-—
3. izbranega, (lacrima) 1-20

N. B. Vse to pošiljam na vsako zahtevanje in naročilo brezplačno; plačati se ima še le po poskušanju.

Neprimerno sprejemem nazaj.

Natančen poduk se dodaja vsakemu naročilu.

Na prodaj pri lekarnjih i dišavniciarjih

zobno čistilo
KALODONT
Na prodaj pri lekarnjih i dišavniciarjih

Dr. Rose životni balsam

je nad 30 let znano, prebavljanje in slast pospešujoče in napenjanja odstranjujoče ter mili raztoplajoče domače sredstvo.

Velika steklenica 1 gl., mala 50 kr., o pošta 20 kr. več.

Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana, zakonito varovana taršivna znamka.

Zaloga skoro v vseh lekarnah Avstro-Ogerske.

Tam se tudi dobi: **Pražko univerzalno domače mazil.**

To sredstvo pospešuje prav izborno, kakor svedočijo mnoge skušnje, čiščenje, zrnjenje in lečenje ran ter poleg tega tudi blaži bolečine.

V škatljicah po po 35 kr. in 25 kr. Po pošti 6 kr. več.

Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana, zakonito varovana taršivna znamka.

GLAVNA ZALOGA B. FRAGNER, Praga,
št. 203-204, Mala strana, lekarna „pri črnem orlu“.
Poštna razpošiljatev vsak dan.

Na prodaj je skoraj popolnoma **NOV HARMONIJ.**

Natančneja pojasnila se dobé v štacuni Antona Urbančič-a v Gosposki ulici v Gorici.

Razstava v PARIZU

Zlata svetinja **Uspeh zagotovljen**

Poskusite, da se prepričate

Tord-Tripe

mori miši podgane in krte brez nikake nevarnosti za domače živali. Ta izdelek nima v sebi ne arsenika, ne strilnina, ne fosfora.

Uporaba lahka **Uspeh gotov. Cena: 50. kr. zavitek.**

Zaloga za celo deželo Goriško - Gradišansko v drogeriji pri Rudečem križu. Via Municipio št. 5.

ANTON POTATZKY

v Raštelju št. 7 v Gorici prodajalnica drobega in nürnbergškega blaga na drobno in na debelo.

Jedino in najcenejše kupovališče.

Posebna zaloga za kupovalce in razprodajalce na deželi, za krošnjarje in eunjarje.

Največja zaloga čevljarških, krojaških, pisarskih, popotovalnih in kadilnih potrebščin. Zimska obuvala. Vozički in stoli na kolesih za otroke. Strune za godala.

Posebnost: Semena za zelenjavo in trave. Prosim dobro paziti na naslov: **Na sredi Raštelja št. 7.**

ZALOGA VINA

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici

ima v svojih založnicah (v Magistratni in Stolni ulici ter na Generališču — Prehod Edling) vsakovrstna domača vina, bela in črna istrijska ter bela dalmatinska vina. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici v Kalistrovi hiši na voglu proti Generališču.

PRODAJA NA DEBELO

Naravne mineralne vode iz raznih studencev.

Kemični, farmaceutični in drogerijski izdelki najbolj čislane domače in tuje zdravilske posebnosti.

Ribje olje, naravno in izvrstno, prijetnega okusa in kemično čisto.

Ribje olje z železom ali železnim jodom.

Najčistejše žveplenokislo apno c. kr. kmetijske šole v Gorici za vinarsko rabo.

Zdravila za živino: konjski cvet, konjski prašek, govejki prašek. Homeopatična zdravila.

prodaja **novoustanovljena lekarna Bannitzer v Rabatišču št. 16.** v najemu **Alojzija Gliubich-a**

VINSKI EKSTRAKT.

To pripoznano specialiteto priporočam za hitro in izvrstno narejanje izvrstnega i zdravega vina, ki se nikakor ne ločimo naravnega vina.

Cena za 2 kila (za 100 litrov vina) gld. 5.50

Recept se brezplačno prilaga. Za najboljši vseh in zdrav izdelek jamčim jaz.

PRIHRANITEV ŠPIRITA

doseže se z mojo pokrepčevalno esenco za kuanjine, ki daje pijačam prijeten in rezek žgos in ki se dobiva samo pri meni.

Cena gld. 3.50 kilo (na 600 — 1000 litrov) navodlom za rabo.

Razna teh specialitet imam tudi vse esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likerjev itd. Recepti brezplačno. Cenik poštino prosto.

Karol Filip Pollak
Tovarnica esenčnih specialit v Pragi.
Solidni zastopniki se iščejo.

Slavnemu Občinstvu

se priporočajo naslednji goriški trgovci, obrtniki, rokodelci in drugi:

Anton Urbančič, trgovec poleg Orzana v Gosposki ulici, prodaja suhno in drugo blagó za moške in ženske obleke iz najboljših tvornic, raznovrstno manufakturno in drobno blagó. (1.)

Gašpar Likar, trgovec v Semeniški ulici št. 10, prodaja papir za šole in uradnje, vsakovrstne šolske in pisarske potrebšchine, šolske in druge knjige, tiskovine za županske, župnijske in druge urade, koledarje mošnjčke, nože in razno drugo drobnino. (2.)

Martin Poveraj, civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga za vsak stan, kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače, zavrtauce, civilne, vojske in uradniške ovratnike, sablje z vso opravo, zlate in srebrne zvezde, skratka: vse, kar je potrebno za gospódo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in po zmernih cenah. (3.)

Anton Koren, trgovec poleg gostilne „pri zlatem levu“ (al leon d'oro) v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blagó, reže in vklada sipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe. (4.)

Ivan Druša na Travniku ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega oro dja in priprav za čevljarje. Prodaja na drobno in na debelo. (5.)

Ivan Howanski, čevljarški mojster med trgovcema Urbančičem in Orzanom v Gosposki ulici. Kdor Slovencev potrebuje kako obuvajo, obrne naj se do njega. (6.)

Anton Kustrin, v hiši dr. Lisjaka v Gosposki ulici, prodaja kavo, sladkor, moko, olje, riž in vsakovrstne jestvine na drobno in na debelo. Zunanja naročila se točno izvršujejo. (7.)

Anton Fon, v Semeniški ulici, ima prodajalnico in zalogo vsakovrstnih klobukov ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina. (8.)

Franco Jakil, na sredi Raštelja št. 9, ima zalogo raznovrstnega usnja, katero prodaja na drobno in na debelo. (9.)

Jožef Novič, krojač v ulici sv. Antona št. 1. (10.)

Peter Drašček, Stolna ulica (Via del Duomo) št. 2, trgovec s kolonijalnim in jedilnim blagom. (11.)

Franjo Novič, Stolna ulica št. 13, krojač. Zaloga vsakovrstnega blaga „pisanja“ za obleke, celih oblek, srajc itd. (12.)

Anton Saksida, Stolni trg št. 5, trgovec s kolonijalnim in jedilnim blagom. (13.)

Ivan Reja, krčmar za veliko vojašnico, toči naravna domača vina, kraški teran, in ima domačo kuhinjo. (14.)

Blaž Bitežnik, kamnosek v Vrtni ulici (Via Giardino) št. 24, na dvorišču nasproti pošte ima vedno zalogo nagrobnih spominkov, izdeluje oltarje, kipe za oltarje, prižnice, vodotoke — po svojih izvirnih načrtih. (15.)

Prvo skladišče — V Raštelju št. 225

JOSIP CULOT

V GORICI.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem dobil na veliko izbiro čevljev, čevljičev, škorenj, velikih čevljev in šlap iz sukna, klobučine in usnja vsake velikosti za otroke male in velike in za odrasle s podplati in brez njih in tudi z ličnim usnjem znotraj in sicer vse to letošnje blago.

Bogata zaloga: celulozidnih zavratnikov in zapustnikov za duhovnike, mešane in vojake; podobice, rožnih vencev, svetinj; cigaretnega papirja nove vrste; okvirjev iz papirja z vsem, kar je treba s papirja, zlate, sreberne in rudnate barve; lepoticja, dišav; vsake vrste igrače na veliko izbiro za dečke in deklice; raznoličnih kovčegov in popotnih torb za gospe in gospode; vsakovrstnih čevljev, solnov in solničkov malih in velikih za moške in ženske; vrhu tega vsakovrstnih galantarjičnih in navadnih na veliko izbiro.

Velika in Mala Pratika Slovenska in J. BLAZNIK-OVA v Ljubljani.

Prvo skladišče — V Raštelju št. 225

Veliko zalogo trgovskih knjig ima SPIRIDIJON SKERT

GLAVNA ZALOGA v Gorici v Semeniški ulici 12. PODRUŽNICA na Travniku 14.

Vsako trgovsko knjigo izvrši v domači delavnici z največjo točnostjo po danem naročilu.

Zum goldenen Reichsapfel.

J. PSERHOFERJA

LEKARNA NA DUNAJU

I. Bezirk, Singerstrasse broj 15.

Kričistilne kroglice, nekaj imenovane **universalne kroglice**, zaslužijo ta poseben naslov po vsej pravici, kajti je v resnici mnogo boleznih pri kojih so te kroglice pokazale svoj učinek. Desetletja že so te kroglice splošno razširjene, zapisujejo jih mnogi zdravniki in malo je družin, koje ne bi imele zaloge izbornega tega domačega sredstva.

Jedna škatlica z 15 kroglicami stane 21. kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5. kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglice 1 gld. 25. kr., 2 zavitka 2 gld. 30. kr., 3 zavitki 3 gld. 35. kr., 4 zavitki 4 gld. 40. kr., 5 zavitkov 5 gld. 20. kr., 10 zavitkov 9 gld. 20. kr. (Manj kot jeden zavitek se nepošilja).

Prosimo da se izrečno zahteva „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer** v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino **J. Pserhoferja**, 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, krčevitemu ka-mu, šlju itd. 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, 1 škatlica 50 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poš. prosto 65 kr.

Zivljenska esenca, proti pokvarjenemu želodcu in slabi prebavi steklenica 22 kr.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemske farmaceutične specialitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene.

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštne povzetju. Pri dopošiljavi denarja po poštni nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju.

Anton Jerkič

fotograf v Gorici v ulici sv. Klare

isče učenca iz slovenske spoštovane družine, večšega slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi. Risar ali sploh kak dijak iz srednjih šol ima prednost. Starost 16—18 let.

Visoka opravnilna, stalna plača, predplačilo, dovolim vsakemu, ki se peča s prodajanjem srečk in srečkinih knjižic na obroke.

Wechselhaus **H. Fuchs**
Budapest, Franz Deáksgasse 12

Prememba lokala.

Že 33 let obstoječa dobroznana prva avstr. dunajska pisarna za oznanila **A. Ooppelik**

nahaja se od sedaj naprej **Stadt, Grünangergasse Nr. 12.** (na voglu lekarn, Singerstrasse Nr. 12).

in se priporoča za preskrbljevanje oznanil vsake vrste za vse dunajske in inozemske liste, koledarje itd. po najnižjih cenah in točno izvršitvijo.

Cenik in prevdarki stroškov zastoj

Prvo skladišče — V Raštelju št. 225

JOSIP CULOT

V GORICI.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem dobil na veliko izbiro čevljev, čevljičev, škorenj, velikih čevljev in šlap iz sukna, klobučine in usnja vsake velikosti za otroke male in velike in za odrasle s podplati in brez njih in tudi z ličnim usnjem znotraj in sicer vse to letošnje blago.

Bogata zaloga: celulozidnih zavratnikov in zapustnikov za duhovnike, mešane in vojake; podobice, rožnih vencev, svetinj; cigaretnega papirja nove vrste; okvirjev iz papirja z vsem, kar je treba s papirja, zlate, sreberne in rudnate barve; lepoticja, dišav; vsake vrste igrače na veliko izbiro za dečke in deklice; raznoličnih kovčegov in popotnih torb za gospe in gospode; vsakovrstnih čevljev, solnov in solničkov malih in velikih za moške in ženske; vrhu tega vsakovrstnih galantarjičnih in navadnih na veliko izbiro.

Velika in Mala Pratika Slovenska in J. BLAZNIK-OVA v Ljubljani.

Prvo skladišče — V Raštelju št. 225

Andrej Fiegl

v Št. Mavru

prodaja svoja zemljišča v Št. Mavru, v Pevni in v Gorici pod jako ugodnimi pogoji, tudi na obroke. Natančneje se poizvé pri upravnistvu tega lista.

Solidne agente

išče v vseh krajih dober bankni zavod za prodajanje v Avstriji dovoljenih državnih papirjev in srečk proti ugodnim plačevalnim pogojem. **Le z majhnim trudom zasluži se 100—300 gld. mesečno.** — Ponudbe sprejema zastopnik **J. Rotter, Budapest, Andrássystrasse 56.**

Čudovite kapljice sv. Antona Padovanskega

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudovitejšo žetodeno bolesto. Prav izvrstno vstrežajo zoper hemorojde, proti boleznim na jetrih in na rvanici, proti črevesnim boleznim in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadelžnostih, zoper beli tok, božjast, zoper bitje srca ter čistijo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omejenih boleznih, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljatev pa edino v lekarnici **Cristofoletti v Gorici**, v Trstu v lekarni **C. Zanetti in G. B. Rovis**, v Ljubljani v lekarni **U. pl. Trnkoczy G. Piccoli**, in Ljud. Grečelna „pri Mariji pomagaj“; v Postojni v lekarni **Baccarich**, v Ajdovščini v lekarni **Sapla**, v Vipavi v lekarni **Guglielmi**, v Beljaku dr. **Kumpf**.

I steklenica velja 30 kr.

NB. Varovati se je treba marsikakih balzamov, katere slijašno oznanjujejo in priporočajo, ki pa kvarijo človeku le zdravje, ker dražijo želodec in žice, da nastanejo lahko hudi in nevarni nasledki.

Goldinarjev 5-10

na dan gotovega zaslužka brez glavnice in rizike ponujamo vsakemu, kjer se hoče pačati s postavnimi dovoljenimi **srečkami in državnimi papirji** — Ponudbe pod naslovom „Srečke“ je pošiljati: **Annoncen-Espedition J. Danneberg** Wien, I., Kumpfgasse.

VELIKO ZALOGO trgovskih knjig ima SPIRIDIJON SKERT

GLAVNA ZALOGA v Gorici v Semeniški ulici 12. PODRUŽNICA na Travniku 14.

Vsako trgovsko knjigo izvrši v domači delavnici z največjo točnostjo po danem naročilu.

Zum goldenen Reichsapfel.

J. PSERHOFERJA

LEKARNA NA DUNAJU

I. Bezirk, Singerstrasse broj 15.

Kričistilne kroglice, nekaj imenovane **universalne kroglice**, zaslužijo ta poseben naslov po vsej pravici, kajti je v resnici mnogo boleznih pri kojih so te kroglice pokazale svoj učinek. Desetletja že so te kroglice splošno razširjene, zapisujejo jih mnogi zdravniki in malo je družin, koje ne bi imele zaloge izbornega tega domačega sredstva.

Jedna škatlica z 15 kroglicami stane 21. kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5. kr., pri nefrankovani pošiljavi po povzetju 1 gld 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglice 1 gld. 25. kr., 2 zavitka 2 gld. 30. kr., 3 zavitki 3 gld. 35. kr., 4 zavitki 4 gld. 40. kr., 5 zavitkov 5 gld. 20. kr., 10 zavitkov 9 gld. 20. kr. (Manj kot jeden zavitek se nepošilja).

Prosimo da se izrečno zahteva „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer** v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblino **J. Pserhoferja**, 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, krčevitemu ka-mu, šlju itd. 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, 1 škatlica 50 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poš. prosto 65 kr.

Zivljenska esenca, proti pokvarjenemu želodcu in slabi prebavi steklenica 22 kr.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemske farmaceutične specialitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene.

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštne povzetju. Pri dopošiljavi denarja po poštni nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju.

Angleški čudežni balzam, proti kašlju steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poš. prosto 60 kr.

Tanokininska pomada **J. Pserhoferja**, pospešuju rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter domače sredstvo za rane oteklino itd., posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol **A. W. Builricha**, izvrstno domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.